

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 275/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Ľubošom Petrovským, advokátom, Štúrova 20, Košice, proti postupu Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/253/2013 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/253/2013 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Poprad **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/253/2013 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **300 eur**, ktoré **je** Okresný súd Poprad **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní

vedenom pod sp. zn. 12C/253/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“) a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 22Co/9/2019 (ďalej len „konanie odvolacieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalobkyňou v napadnutom konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva. Sťažovateľka v sťažnosti opisuje priebeh napadnutého konania, z ktorého vyplýva, že svoj návrh podala 23. decembra 2013. Tvrdí, že okresný súd uskutočnil prvé pojednávanie vo veci 3. júna 2015. Na poslednom pojednávaní konanom 25. apríla 2018 okresný súd rozhodol rozsudkom, ktorým žalobu zamietol. Proti rozsudku súdu prvej inštancie sťažovateľka podala 18. júla 2018 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 22Co/9/2019 z 23. marca 2021, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Na dovolanie sťažovateľky dovolací súd uznesením sp. zn. 9Cdo/74/2022 z 29. júla 2024 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia rozsudkov bola skutočnosť, že žalovaná zomrela v priebehu konania na súde prvej inštancie, čo bolo zrejmé z doručenky pri doručovaní rozsudku okresného súdu.

3. Sťažovateľka vyjadruje názor, že v dôsledku takéhoto elementárneho pochybenia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu predmetná vec nie je skončená, hoci v priebehu konania poskytovala primeranú súčinnosť tak, aby bola vec včas rozhodnutá. Napriek uvedenému napadnuté konanie prebieha viac než 11 rokov a nie je právoplatne rozhodnutá, čo považuje za neakceptovateľné a porušujúce jej označené práva.

4. Vychádzajúc z uvedeného, navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že označené práva sťažovateľky boli postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v odvolacom konaní porušené, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie 7 000 eur a náhradu trov konania od okresného súdu a krajského súdu spoločne a nerozdielne.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 275/2025-10 zo 14. mája 2025 sťažnosť v časti (vymedzenej výrokom rozhodnutia) prijal na ďalšie konanie.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 163/2025 zo 16. júna 2025 v podstatnom uviedol, že v napadnutom konaní sa v priebehu konania v dôsledku úmrtí menil početný okruh účastníkov konania (v súčasnosti na strane žalobcov 7 a na strane žalovaných 12) žijúcich aj v cudzine (Česká republika a USA), čo predstavuje časovú náročnosť z pohľadu zistenia aktuálneho miesta pobytu a doručovania písomností. Samotný predmet sporu (určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva) súd charakterizoval ako náročný po právnej, ako aj skutkovej stránke, argumentujúc rozsiahlym dokazovaním, predchádzajúcimi súvisiacimi súdnymi spormi (sp. zn. 11C/257/93, 9C/1592/98 a 13C/806/2002), potrebou uskutočnenia výsluchov účastníkov konania. Okresný súd v napadnutom konaní na základe dôkazov produkovaných v súvisiacich konaniach zistil potrebu vykonania znaleckého dokazovania týkajúceho sa zdravotného stavu alebo jej k dňu dispozície s nehnuteľnosťami, pričom žalobcovia (sťažovateľka) spochybňovali závery vykonaného znaleckého dokazovania, preto bolo potrebné uskutočniť aj výsluch znalca. Súd v konaní musel vyhodnocovať platnosť právnych úkonov uzavretých od roku 1993, zvažovať otázku vydržania

a vysporiadať sa aj s otázkou prerušenia vydržacej doby v kontexte vykonaného dokazovania. Všetky tieto okolnosti prispeli k dĺžke napadnutého konania. Okresný súd k ďalším okolnostiam, ktoré rovnako prispeli k celkovej dĺžke napadnutého konania a za ktoré zodpovedá sťažovateľka, uviedol, že bolo potrebné vyrubiť súdny poplatok, hoci bol splatný podaním návrhu. Ďalej tiež bolo potrebné zrušiť viaceré termíny pojednávania z dôvodov na strane právneho zástupcu sťažovateľky. Do pozornosti dal aj skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľky a jej príbuzných v tomto konaní neoznámil smrť účastníčky konania počas konania na okresnom súde, kvôli ktorej (skutočnosti) dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok okresného súdu. Toto opomenutie je zvlášť prekvapujúce, pretože právny zástupca sťažovateľky predtým riadne oznámil súdu smrť iného mandanta v napadnutom konaní.

7. V dôsledku úmrtí účastníkov konania súd musel zisťovať výsledky dedičských konaní (v troch prípadoch, z toho jeden v cudzine) a procesne reagovať. U niektorých účastníkov konania nebolo možné zistiť ich pobyt v zahraničí, preto bolo potrebné ustanoviť procesného opatrovníka.

8. V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že k prvému pojednávaniu došlo po približne 16 mesiacoch, okresný súd uviedol, že v rámci prípravy pojednávania bolo potrebné zisťovať pobyty niektorých účastníkov v zahraničí, následne doručiť písomnosti týmto účastníkom a dať im možnosť vyjadriť sa k veci.

9. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu bola aj stručná chronológia úkonov. Z predloženého spisu vyplývajú tieto podstatné skutočnosti týkajúce sa procesných úkonov súdu a strán konania:

- 23. december 2013 – doručenie žaloby súd;
- 21. január 2014 – výzva právnenému zástupcovi žalobcov na oznámenie ceny predmetu konania;
- 11. marec 2014 – výzva na zaplatenie súdneho poplatku;
- 24. apríl 2014 – súdny poplatok zaplatený na výzvu súdu;
- 6. máj 2014 – doručovanie žaloby žalovaným s výzvou na vyjadrenie sa k žalobe;
- 16. jún 2014 – doručovanie vyjadrenia žalovanými, ktorým sa podarilo žalobu doručiť;
- 4. august 2014 – dožiadanie OS Praha 7 – elektronicky, na oznámenie adresy žalovaných v Českej republike, ktorým sa nepodarilo doručiť žalobu poštou – B3, B4, B11, B12;
- 31. október 2014 – ustanovenie opatrovníka odporcom v 3., 4., 11. a 12. rade;
- november 2014 – marec 2015 – zisťovanie pobytu žalovaného s miestom bydliska USA a doručenia mu zasielaných písomností súdom. Po márnom doručovaní poštových zásielok do USA a nevráteniu doručanky 20. apríla 2015 – ustanovenie opatrovníka odporcovi v 6. rade s pobytom v USA a nariadenie termínu pojednávania;
- 3. jún 2015, 21. september 2015, 30. november 2015, 10. február 2016, 11. apríl 2016, 6. jún 2016 – pojednávania odročené na účel doplnenia dokazovania;
- 5. september 2016 a 27. október 2016 – termíny pojednávania zrušené na žiadosť zástupcu žalobcov (PN);
- 18. január 2017 a 30. marec 2017 – termíny zrušené pre kolíziu pojednávania právneho zástupcu žalobcov;

- 17. máj 2017 – pojednávanie odročené na účel doplnenia dokazovania;
- 14. august 2017 – uznesenie o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom žalovaného v treťom rade;
- 18. september 2017 – pojednávanie odročené na účel doplnenia dokazovania;
- 29. november 2017 – termín zrušený na návrh právneho zástupcu žalobcov z dôvodu PN;
- 5. marec 2018 – pojednávanie odročené na účel oboznámenia sa s listinnými dôkazmi predloženými súdu na pojednávaní;
- 25. apríl 2018 – pojednávanie, vyhlásenie rozsudku;
- 16. máj 2018 – žiadosť o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozsudku do 30. júna 2018;
- 18. jún 2018 – OS Praha 7 – dožiadanie (zistovanie aktuálneho pobytu žalovaných v 3., 6., 8., 11. a 12. rade);
- 18. júl 2018 – odvolanie právneho zástupcu žalobcov proti rozsudku;
- 19. júl 2018 – odvolanie právneho zástupcu žalobcov zasielané žalovaným v 1. až 12. rade na vyjadrenie;
- 30. november 2018 – na tabuľu + webovú stránku – oznam pre žalovaného v 3. rade (doručenie vyjadrenia právneho zástupcu žalovaného v 2. rade);
- 30. november 2018 – vyjadrenie právneho zástupcu žalovaného v 2. rade zasielané ostatným žalovaným;
- 17. december 2018 – podanie právneho zástupcu žalovanej v 1. rade;
- 21. december 2018 – vyjadrenie právnej zástupkyne žalovanej v 1. rade zaslané právnomu zástupcovi žalobcov na vedomie, vec predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní.

10. Po rozhodnutí odvolacieho súdu bol súdny spis vrátený okresnému súdu 23. marca 2021, ktorý doručoval rozsudok odvolacieho súdu účastníkom konania. Sťažovateľka nespokojná s výsledkom konania podala dovolanie 27. júna 2021. Súd doručoval žalovaným dovolanie na vyjadrenie a následne vyjadrenia žalovaných žalobcom, pričom príprava veci na jej predloženie dovolaciemu súdu trvala v súhrne 9 mesiacov (31. marca 2022).

11. Po zrušení rozsudku súdu prvej inštancie dovolacím súdom bol súdny spis vrátený okresnému súdu 2. septembra 2024. Súd doručoval rozhodnutie dovolacieho súdu a vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby predložil príslušný procesný návrh, o ktorom po doručení návrhu rozhodol uznesením 28. októbra 2024. Pri doručovaní písomností sa zistilo, že zomrel žalovaný v 6. rade s pobytom v Českej republike, preto bolo potrebné zistiť okruh dedičov. Súd uznesením z 10. apríla 2025 rozhodol, že bude pokračovať s dedičom po poručiteľovi. V súčasnosti je určený termín pojednávania na 14. august 2025.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom okresného súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

16. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že ide o zložitú vec po skutkovej a rovnako aj právnej stránke. V konaní s cudzím prvkom a početným okruhom účastníkov konania dochádzalo ku komplikáciám so zisťovaním pobytu viacerých účastníkov konania, doručovaním písomností do cudziny, ktoré vyústili až do potreby ustanovenia procesného opatrovníka. V konaní bolo potrebné sa oboznámiť s obsahom súvisiacich spisov, vykonať viaceré dôkazy týkajúce sa právnych úkonov od roku 1993, vykonať znalecké dokazovanie, výsluch znalca, účastníkov konania a viacerých svedkov. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného a obsahu spisu, akceptoval obranu okresného súdu spočívajúcu v okolnostiach veci, ktoré vykazujú prvky skutkovej a právnej zložitosti sporu.

17. Pri skúmaní správania sťažovateľky v napadnutom konaní ústavný súd zistil okolnosti, ktorými prispela k zbytočným prietahom v napadnutom konaní. Súd bol nútený zrušiť celkom päť určených termínov pojednávania z dôvodov na strane právneho zástupcu sťažovateľky. V dôsledku uvedeného došlo k predĺženiu konania o približne jeden rok. Ďalšou významnejšou okolnosťou je neposkytnutie súčinnosti, resp. zamlčanie úmrtia jednej z účastníčok (žalovaná v 8. rade), hoci predtým právny zástupca sťažovateľky oznámil smrť inej účastníčky na strane žalovaných.

18. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu z hľadiska existencie zbytočných prietahov v napadnutom konaní.

19. Zo spracovanej chronológie postupu okresného súdu v napadnutom konaní vyplýva, že okresný súd konal priebežne, v primeraných časových odstupoch, bez zbytočných prietáhov, procesne reagoval na vzniknuté procesné prekážky, ktoré vystali v konaní. Z pohľadu uskutočnených úkonov súdu nemožno okresnému súdu v jeho postupe nič závažné vytknúť okrem skutočnosti, že v rámci doručovania rozsudku konal nesústredene, keď prehliadol skutočnosť, že na doručenke u žalovanej v 8. rade je výslovne uvedené, že adresát zomrel. Táto nesústredenosť zapríčinila terajší stav právnej neistoty strán sporu.

20. Vychádzajúc z uvedeného, prihliadajúc predovšetkým na doterajšiu excesívnu dĺžku napadnutého konania a opísanú nesústredenú činnosť, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

21. Na základe zistenia, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označeného práva sťažovateľky a označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

23. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 7 000 eur, čo odôvodnila tvrdeným len porušením jej práva bez bližšieho vysvetlenia.

24. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

25. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania, berúc do úvahy predmet napadnutého konania, správanie sťažovateľky, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie 300 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 a 4 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

26. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca podal okrem sťažnosti sťažovateľky samostatne ďalšie 3 sťažnosti (v mene žalobcov v tom istom konaní), pričom odôvodnenie týchto sťažností je totožné, ústavný súd dospel k záveru, že právnenému zástupcovi v tomto konaní nevznikli trovy, ktoré by bolo nevyhnutné nahrádzať, keďže sťažovateľke poskytnuté právne služby nevyžadovali osobitný prístup. Ústavný súd k uvedenému ešte dodáva, že o náhrade trov toho istého právneho zástupcu (za poskytnutie tých istých právnych služieb iným účastníkom napadnutého konania) rozhodne v konaní o ostatných ešte nerozhodnutých sťažnostiach spojených na spoločné konanie (bod 4 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu